

SZILÁGY SOMLYÓ

MEGJELENIK HETENKÉNT

Előfizetési díj:

Egy évre 8 Pengő, 1/2 évre 4 Pengő, 1/4 évre 2 Pengő, számonként 20 fillér.

Társadalmi és politikai hetilap

Főszerkesztő:

Dr. UDVARI JÓZSEF

Hirdetések díjai:

Hivatalos hirdetések félhasábig 6 Pengő, nyiltér soronként 40 fill. Álláskeresők hirdetése 80 fill

Az anyanyelv védelme.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter nagyjelentőségű rendeleteket adott ki az iskolai oktatással kapcsolatos nyelvkérdések szabályozásáról. Az egyik rendelet a nem magyar anyanyelvű gyermekek népiskolai oktatásáról intézkedik és elrendeli, hogy az egész vonalon az anyanyelvi oktatás valósuljon meg. A helyzet tehát az, hogy mindenütt, ahol eddig kettősnyelvű volt a tanítás, vagyis bizonyos tantárgyakat magyar nyelven, más tantárgyakat pedig nemzetiségű nyelven tanítottak, ezután nemzetiségi nyelven folyik majd az oktatás. A kormány rendelete megadja a lehetőséget arra, hogy a kétnyelvű tanítást továbbra is fenntartsák, ha ezt a szülők többsége kéri. Erről a nemzetiségi szülők részvételével külön bizottság előtt titkos szavazással döntenek.

A nagyjelentőségű új rendelet végrehajtása annak a kormányrendeletnek, amelyet ez év februárjában még a Teleki-kormány adott ki. Jóllehet itt egy alaprendelet végrehajtásáról, illetve a magyar-német bécsi egyezmény végrehajtásáról van szó, annyit meg kell jegyeznünk, hogy a magyar kormány előkelő gesztussal mindent megtesz nemzetiségeink jogainak biztosítására és segédkezet nyújt anyanyelvük fennmaradásához és virágzásához. Nem paragrafusok és kényszerűségek vezetnek ebben, hanem a szent istváni elv, amely ebben az országban mindenkor egyenlő mértékkel mér magyarnak és idegenajkunak.

A kultuszminiszter másik — magyar szempontból még sokkal fontosabb rendelete — a magyar szórványok gyermekeinek magyar nyelvű iskoláztatásáról gondoskodik. A szórványok oktatásának kérdésében a múltban óriási veszteséget szenvedett nemzetünk. A kisebb csoportokban elszórtan lakó magyarság közül csak az anyagilag tehetősebbek küldhették gyermekeiket más-hová iskolába, nagyobb részük azonban nemzetiségi iskolát volt kénytelen látogatni. Ennek következménye az lett, hogy a magyarság igen értékes végvári elemeinek nemzedékei nem abban a szellemben és azon a nyelven tanult, mint a nemzet joggal megkívánhatta volna.

Hóman Bálint kultuszminiszter reformja e téren valóban korszakalkotó jelentőségű, nemcsak azért, mert bonyodalmas, nehéz kérdést eredményesen old meg, hanem azért is, mert első ízben jelent komoly cselekedetet a magyarság töredékeinek megmentésére. A magyar faj és magyar nyelvünk szeretete sugalmazta azokat a rendelkezése-

ket, amelyekből látni, hogy a nemzet egyetlen magyar gyermekről sem akar lemondani. Ott, ahol a szórványok sűrűbben helyezkednek el, már ez év őszén internátusokat létesítenek a magyar gyermek számára. Ahol ez a megoldás nem lehetséges, de legalább 10—15 magyar gyermek van, ott lehetőleg a nemzetiségű iskola keretén belül létesítenek külön tantermet és tagozatot a kis magyaroknak. Ahol ez sem volna lehetséges, ott vándortanítók végzik a magyar oktatást, vagy pedig a gyermekeket magyar családok körében olyan községben helyezik el, ahol magyar oktatást kaphatnak. Ez az utóbbi megol-

dás kétségtelenül áldozattal jár. De a szülők ez esetben nemzetükért hoznak áldozatot és a gyermekeket befogadó családok hivatása szépen fejezi ki az ősi magyar patriarkális, családias szellemet.

Mind az idegen ajku, mind a magyar gyermekek oktatására vonatkozó rendeletek egy közös igazságot bizonyítanak. Azt, hogy Szent István országa és annak minden felelős vezetője istenadta kincsnek tekinti az anyanyelvet. Ezt senkitől elvenni nem akarjuk és egyetlen magyartól elvenni nem engedjük. Ez a becsületes mérték, amely védelmet és békességet jelentett ezeréven át az itt élő népnek.

Kötelező formában szervezik meg a kisiparosok és kiskereskedők öregségi- és rokkantsági biztosítását.

A Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara a szakminisztériumtól kapott megbízatása alapján elkészítette a kiskereskedők és kisiparosok intézményes öregségi és rokkantsági biztosítási tervét. A Kamara elgondolásának két alappillére van. Az egyik az, hogy az érdekeltek maguk teremtsék elő a szükséges tőkét, a másik, hogy a biztosítás kötelező legyen. A jár-

lékkivetés alapjául az első évi kereseti adóalap szolgál. Ez a rendszer rugalmasan alkalmazkodna a kereseti viszonyok változásához is.

Külön intézkedés gondoskodna arról, hogy azok, akik előzőleg munkavállalóként már valamelyik biztosító intézet, így az O. T. I. tagjai voltak, a lefizetett járulékokat magukkal hozhassák az új intézménybe.

Új jövedelmi források, ami még nálunk ismeretlen...

Anyországi ismerősöm csodálkozva kérdezte tőlem: miért nem szedik le ezt a rengeteg székfűt, hisz kaszálni lehetne annyi van! — Mire annyi, — válaszoltam — a téli gyógytea szükségletre már szárítottam, több nem kell.

— Lássá, ilyenek maguk erdélyiek — és egy csöpp szemrehányás volt a hangjában, — elmennek tudatlanul, vagy közönyösen a kereseti lehetőségek mellett. Ha a mi udvarunkon lenne ez a tengernyi székfű, azóta leszedte volna már valamelyik élelmes szomszédgyerek, vagy asszony. És nemcsak székfű, de tavasszal mennyi akác volt itt és bodzavirág, hársfa s végig az utak mentén, a hegyen s az erdőkben a sok gyógyfű, amelynek gyűjtése kevés fáradsággal jó mellékjövedelmet nyújtana bárkinek, s hagyják itt elpusztulni. Talán még nem is ismerik őket. Itt van például ez a sárga virágú növény, ez az *arnica montana*, amelyet népiesen Máriafűnek, Szent János virágának is neveznek. Sebgyógyító gyökereit szeptember, október hónapokban, virágait a nyári hónapokban kell szedni. Aztán itt ez a másik csunya szurós-szőrös kék virág, az *alcanna tinctoria*, magyar neve bárány pirosító, vagy vad ökörnövény, csak a gyökereit kell szedni. Ez a kissé ragadós levelű, sárgavirág a *pápaifű*, amelyet 700 év óta használunk orvossággul, emésztési zavarok és tüdőhurut ellen. És erről a közönséges bogáncsról, amelyet annyit szíznak, tudja e itt valaki, hogy a gyógylúkereskedők előtt *Radix Bardanae* név alatt értékes árut jelent? (Szintén a gyökere.) És a bűdös bürök, a *conium maculatum*, amely mérges ugyan de fájdalomcsillapító szereket készítésénél használják. Úgyes gyermekek mázsa számra szedhetnék itt Somlyón a *csicskórót*, az utak széle, mezők erdőszélek tele vannak ezzel a gyapjas-molyhos levelű,

nagy fehér bogernyős gyógynövénnyel. És mennyi van más még ismeretlen és ismerős, mint a *citromfű*, *csudafű*, *ezerjófű*, *fehér pemetefű*, *fehérüröm*, *macskagyökér*, az erdei *páfrány* és *korpatű*, *ökörfarkkóró*, *tüdőfű*, *szappangyökér*, *örményfű*, *őszi kikirics*, *tarnics* és rengeteg más.

Meglepődve hallgattam ismerősöm szakszerű előadását a különböző gyógynövények gyűjtési idejéről, szakszerű szállítási módjáról. Ahogy sétáltunk a Magurában, minden utjába eső virágot ismert, megmondta latin, magyar nevét. — Nem is tudtam, hogy maga ily képzett botanikus — fejeztem ki szavakban elismerésemet.

— Azt nem kérde, hogyan és miért? De megmondom kérdés nélkül is. Falun laktunk, apám szegény iparosember egy csapat gyermekkel, akik mind eszesek, tanulni szeretnének. De miből? Az áldott emlékü plébános ur adta az ötletet. Odahivatott minket, a három nagyobb fiut: nézzétek fiuk, ha ügyesek vagytok, egy kis fáradsággal, szorgalommal megtudjátok szerezni a tanulás költségeit. Gyűjtsetek gyógynövényeket. Nosza mi is neki erdőnek, mezőnek ezután. Hugocskáink is segítettek, mi fiuk pedig cipeltük haza a tömört zsákokat, kosarakat. Anyánk, hogy szidott eleinte a sok „giz-gazért”, meg hogy a padlást, kamarát udvart elfoglaltuk a szárítással. De amikor látta, hogy milyen szép jövedelmet biztosít, ő is segítőtársnak szegődött. Életem legszebb ideje azok a nyári vakációk, amikor anyámmal, testvéreimmel erdőt-mezőt jártuk a gyógynövényekért. Lássá, itt van ez a lenézett hitvány csalán is. Mázsaszámra szedtük kora tavasszal a gyenge leveleit, amikor még nem csipett s az árva és piroscsalánokét is. A virágos kertekből tavasszal összegyűjtöttük a lehullott bazsa-

rózsaszirmokat s a majoránát. És szekérszámra huzzuk haza a mezőről a pipacsot és a buzavirágot. (Közöttük ült a legkisebb) legkedvesebb hugocska pipacsarcál, buzavirág-szemekkel. El is ment nemsokára, — mint bánatos anyánk mondta, — anyagnak a mennyországba!) Így tanultunk mi mind! És a mi példánkon felbuzdulva sok iparkodó család foglalkozott a gyógynövény-gyűjtéssel. (Látja ezt a keskenylevelű uti füvet? Mennyi van itt? Egy gyerek játszva összeszedne 2—2 pengő értékű naponta belőle. És egy kapás felnőtt sem kap több napszámot!)

Ahogy a „nagy nyugvónál” pihentünk érdekes, festői sorrendben mentek el előttünk a fahordó „maguráiak”, s a gombaszedő nők, tele kosár csirke- és keserűgombával. Ismerősöm megjegyezte, hogy Erdélyben evett először keserűgombát, az ő vidékükön ez ép oly ismeretlen, mint a tavasz kedves hírnöke: a hóvirág és kőkörcsin.

— Látja, ezek a fahordók, gombaszedők kevesebb fáradtsággal többet kereshetnének, ha a gyógynövényeket szednék. Persze, alaposan ismerni kell a növényeket, s azt, hogy mikor kell szedni és hogyan kell szárítani. De hát ezt megtanulhatják könyvből, akár melyik könyvkereskedésben lehet kapni tájékoztató könyvet.

Ismerősöm nemcsak a gyógynövény gyűjtést ajánlja az erdélyiek figyelmébe, hanem a tehetősebbek számára az anyaországban oly nagyszerűen bevált *angoranyul-farmok* létesítését is. Az angoranyullal való foglalkozás sok ezer családnak adhatna kenyeret és teljes egzisztenciát, természetesen ehhez szakértelem szükséges, de hát azt könnyen el lehet sajátítani. (Eppen a napokban jelent meg egy apróhirdetés egyik kolozsvári lapban, hogy angoranyul-tenyésztő tanfolyamot fog tartani, egy nyultenyésztő).

Míg az angoranyul gyapja megélhetési forrást jelent, addig a házinyul e husdrága világban állandóan ellátna friss hússal az egyes háztartásokat. Nálunk még mindig idegenkednek a házinyul hústól s legfeljebb gyermekek tenyésztik szórakozásból. Franciaországban például a házinyul husa megszokott kedves eledel s a vidéki házaknál ép oly természetes dolog a tartása, mint nálunk faluhelyen az „apró jószágoké”, (a szárnyasoké).

Olyan általános szokássá vált Franciaországban a házinyul tartása, hogy ha nincs udvar, (vagy kert) akkor a folyósókon, vagy verandákon őrzik ládákból a nyulakat, amelyek nemcsak a háztartást látják el állandó hússal, hanem pénz is kerül belőlük. Mennyi szegény somlyói család állhatna lábra ha gyermekeik, asszonyaik gyógynövényeket gyűjtenének és otthon még házinyul tenyésztük is lenne! Azok pedig, akik saját kertes házaikban laknak, méhekkal foglalkoznának szabad óráikban. (Itt bevallottam ismerősümnek, hogy nekem is titkos vágyam a méhészkedés és egy galambduc, tele galambbal).

— No, lássa — kapott a szón, — a galambok, ez is hasznos jó foglalkozás. Gyermekekoromban hej mennyit „sefteltem” a galambokkal is.

Áldott vidék ez a gyönyörű helyen épült Somlyó, állapítottuk meg. Csak az a kár, hogy lakói nem elég élelmeseek. A már elsorolt jövedelmi forrásokon kívül mint nyaraló, üdülő város is érvényesülhetne. A város bölcs vezetősége, bizonyára segítségére lesz ebben a somlyóiaknak ha majd az idők lecsendesednek.

— A német nők felvehetik hősi halált halt vőlegényük nevét. A német belügyminiszter legutóbb kiadott rendelete értelmében a hadjáratokban elesett német katonák — tiszték és legénységbeliek — hátramaradt mennyasszonyainak, ha a hősi halált halt katonától gyermekük van, jogukban áll felvenni a vőlegény nevét és a polgári életben mint asszonyok szerepelnek. Rendőrhatalom engedéllyel — kérelem alapján — ha az elesett családtagjai nem emelnek kifogást, olyan hajadonok is felvehetik hősi halált halt vőlegényük nevét, akinek nincs tőle gyermeke.

Elmult Erdélyben a kétszeres megadóztatás veszélye.

Ismeretes, hogy a román költségvetési év április elsejétől a rákövetkező év március 31-ig terjedt és erre az időszakra vetették ki a román pénzügyi hatóságok az adókat is. A magyar költségvetési év ezzel szemben január elsejétől december végéig tart. Így tehát a román költségvetési év utolsó negyede egybeesik a magyar költségvetési év első negyedével.

Ennek az időbeli egybeesésnek a következtében a kétszeres megadóztatás veszélye fenyegette a visszacsatolt keleti és erdélyi országrészen élő adózókat, mivel ki kellett volna fizetniük az 1941. év első negyedére mind a román, mind pedig a magyar költségvetési évre kirótt adókat.

A kettős megadóztatás elkerülése érdekében a kamara most kapta meg a hivatalos értesítést, mely szerint a pénzügyminisztérium 113.345—1941. VIII. számú rendeletével utasította a pénzügyi hatóságokat, hogy a román pénzügyi hatóságok által az 1940—41. költségvetési évre kivetett egyenes adónak és járulékaiknak az 1941. naptári év január—március hónapjaira aránylagosan eső egynegyed részét töröljék, mert erre az időre az adókat a magyar jogszabályok alapján kell kivetni.

A nagyobb családok 48 oldalas vásárlási könyvet kapnak a következő szétosztáskor.

A fogyasztói vásárlási könyvecskék rendszerének bevezetésekor mindenki 28 oldalas könyvet kapott. Sokan kifogásolták, hogy a könyv három hónapra nem elegendő és a többtagu családoknak nagyobb terjedelmű vásárlási könyvecskét kellene adni. Illetékes helyen a rendszer bevezetésekor rámutattak arra, hogy a vásárlási könyvek gyors szétosztásakor ilyen megkülönböztetéseket nem lehetett tenni. A szétosztás befejezése után, most a rendelkezésre álló adatok alapján gondoskodás történt arról, hogy a többtagu családok nagyobb terjedelmű könyvet kapjanak. A közellátásügyi minisztérium közrendelvényben értesítette a hatóságokat, hogy a többtagu családok nagyobb terjedelmű fogyasztói vásárlási könyvet rendelhetnek. Ez 48 oldal terjedelmű és csak olyan fogyasztónak állítják ki, akinek vásárlási könyvében a családfőn kívül még három személy jogosult a vásárlásra. A nagyobb-terjedelmű könyv ára ugyancsak 40 fillér. Ha a jelenleg érvényben levő vásárlási könyvek betelnek, a többtagu családok ezt a nagyobb terjedelmű könyvet kapják.

A földművelésügyi miniszter a műtrágyázás fontosságára hívja fel a gazdák figyelmét.

A mezőgazdasági termelési eredmények fokozása a mai viszonyok között a gazdának saját érdekén kívül közérdek és hazafias kötelesség. A talajból a gazdasági növények által kivont tápanyagok istállótrágya használatával sem pótolhatók teljesen, ezért talajunkban igen gyakran rendszerint nitrogén, foszfor vagy káli hiány mutatkozik. A hiány ebben az évben a szokottnál is jelentősebb, mert az előző évek igen nagy csapadékmennyisége a talaj tápanyagaiból sokat kimosott. A talajból hiányzó és a termeléshez feltétlenül szükséges tápanyagok istállótrágyán kívül kellő szakértelemmel alkalmazott műtrágyákkal pótolhatók. A földművelésügyi miniszter felhívja a gazdák figyelmét a műtrágya nagy jelentőségére, továbbá arra is, hogy akik az őszi folyamán műtrágyát kívánnak felhasználni, arról idejében gondoskodjanak. Kívánatos a műtrágyának a beszerzése már most, nehogy a betakarítás után szokásos nagy őszi terményforgalom miatt a műtrágyaszállításokban fennakadás álljon be.

Az élet misztikus zenéje.

Péter—Pál óta szorgalmas kezekben csillog a kasza. Ez óta a felkelő Nap első sugarait a fényes acéllapon csillogtatja. Nézegeti magát benne, mintha örömet találna abban a munkában, amelyet az ő éltető melegsége érlelt meg kalásszá. Játszó kedvében visszatükrözi rajta derűs mosolyát, hogy reménységet öntsön a verejtékező emberi szivbe. Végig simogatja a megszentelt munkának e fényes eszközét, mintha azt akarná bizonyítgatni neki, hogy a munka nemesítő ereje a mi életünket is ilyen tündöklővé teszi, amilyen ragyogó kezében a kasza pengéje.

Ezért olyan szép talán a nyári reggel pirkadó hasadása, amikor a Nap leölti magát az éji sötétség fekete palástját és aranyárga szemével tekint az aratás kezdetére, mert ott találja már a munka mezején a föld fáradhatatlan, örök harcosát, a már homlokát törölgető, verejtékcseppeket izzadó, munkás magyart.

Kezdődik kaszájának suhogása nyomán az a titokzatos zene, amely életet hirdető dalt zsong neki, aki szorgalmas munkája lektüzdésével önti legszebb harmóniába az aratás szent himnuszát, amelyet csak ő hall meg egyedül. Csak a nagy Természet örök buvára, lankadatlan munkása tud figyelni e misztikus zenére és csak az ő csodálatos lelki antennája tudja felfogni az éltető munkának e ritmikus muzsikáját.

A kaszája nyomán lehulló buzaszálak csak egyedül neki hirdetik az új élet verseit, hogy ezt a legfőbbesébb életmelodrámat a szelek hangszóróján szétszórják a nagy lelki világűrbe, hirdelve mindenkinek az élet legnagyobb Urának gondviselő kegyét.

E szimfonikus nagy zenekart pedig a pacsirták repülő kórusa teszi még hatásosabbá, hogy a kaszák fádó munkását felvidámitssa s hogy ritmikus munkamozdulataival ő vezethesse a Természetnek életet zengő, nagy orchesterét.

A díszlet a virágok százzszintű palástja, ez az eleven futószőnyeg, melynek káprázatos varázsa lebilincselőleg hat a magasba emelkedő, hálás emberi lélekre.

A Természet pedig csak énekel, muzsikál tovább, mert tudja, hogy az ő munkása érti ezt a nyelvet, letudja magának fordítani, hisz figyeli a föld tekintetét is.

Mikor pedig már az aratás után a tarlót az életmagvától terhes buzakeresztek ékesítik, a tarlóvirág bucsuztató dala leheli körül az összerakott, drága kékvetet. Sőt az életre forduló temetésre még a kis méhecske is eljön, hogy sirató döngicselésével segítsen neki az átváltozó requeimnél.

Nemsokára oda is áll a cséplő, hogy az emberi kéz újra szétbontsa a súlyos kékvetet, hogy az élet legszebb örömszoltárát zengő gép megszabadítsa terheitől.

Az élet pedig hull a zsákokba, új reménységet öntve a lélekbe. — Mennyi hasonlóság is van a mi életünkkel az eddigiekben.

Bennünket is ideállit az élet gondviselő Ura, hogy életszántóföldjén földi pályafutásunkban termeljük meg bölcsességének belénk oltott, örök titkainak segítő erejével a családi életet, amelyet megszentelt áldó szeretetével s hallgassuk egy emberöltőn által az élet zenéjét, örök misztériumát. Munkánk közben mi is kidolgoztuk gyarlóságunk folytán az élet keresztjeit, míg mellénk szegődik elesettségünkben az örök aratás Ura, az Ő szent Evangéliumában, dolgozik velünk, megfogja lankadó kezünket, föl-emel, szétbontja keresztünket, meglazítja szorító kötelékeit, majd át bocsátja a bűnbánat cséplő-gépjein, hogy felemelkedetten tudjuk tovább vezetni vándorutunkon a tisztultabb élet daloló kórusát.

A cséplőgép pedig csodás hangszórója révén életet lüktet magából, adja tovább a melodiát fülnek, hogy hallja meg, sziv a szivnek, hogy értse meg, lélek a léleknek, hogy fogja fel érzékeny kondenzátorával benne a minden embert virrasztó, száz világot fenntartó Uristen felettünk örökös szavát:

Ember, küzdj és bizva bizzál!

Fügedi Péter,

HIREK

Felelős szerkesztő
és kiadó:
Lázár Géza

Főmunkatárs:
Somlyói Eller Gizella

Meditáció.

Van szemem: be kell, hogy hunyjam,
Van szám is: be kell, hogy csukjam.
Van kezem: reszket, meg fél is,
Van lábam: mankó kell mégis.

Van könnyem: nem tudok sírni,
Van időm: nem lehet irni.
Van szívem: riadtan dobban,
Van versem: el kell, hogy dobjam.

Van hitem: hazudok egyre,
Van erőm: nem megyek hegyre,
Van nyelvem: beszélni nem mer;
Hogy jutott ide az ember?

Ennyi az életem, ha nagyon kevés is:
Magamsírató, meg halotti beszéd is...
Tele voltam hittel, ár ellen futottam,
Gyorsan legázoltak, most idejutottam.

Diószeghy Dezső.

— Szörmét csak a vásárlási könyv ellenében szolgálhat ki a kereskedő. A közellátási miniszter elrendelte, hogy iparos és kereskedő fogyasztónak szörméből készült felsőruhát (kabátot, bundát, körgallért, keppet, bolerot, stb.) csak a fogyasztó vásárlási könyvébe való bejegyzés ellenében szolgáltatathat ki. Aki ezt a rendelkezést megszegi, kihágást követ el és eszerint büntetendő. A rendelet kihirdetése napján lép életbe.

— Százhuszonkét évvel ezelőtt vezették be a hadseregeknél a kötszercsomagok használatát. A világ millió katonái életüket köszönhetik egy egyszerű német orvosnak, névszerint W. Krimmernek, aki 127 évvel ezelőtt a kötszercsomag bevezetését indítványozta W. Krimmer, aki a Lützow-szabadcsapatokhoz tartozott és később a porosz hadseregben mint orvos szolgált, elrendelte, hogy minden katona kötszercsomagjának béléseben egy kendőbe tekerített vattát magával hordani. Ez a rendelkezés annakidején a világon egyedülálló volt. A találmány kitűnően bevált és áldásosnak mutatkozott, mert a sebesülteket nem kellett a sebesültszállító kocsihoz vinni, hanem a fronton mindjárt elsősegélyben részesítették. Nemsokára ezután a kötszert a világ minden hadseregénél bevezették.

— Az első nagy képes tudósítás az őszi divatról a Színházi Magazin új számában. Ríport Karádyval a Balaton körül, Tasnády Fekete Mária különös fürdőlevele, Honthy Hanna utja Editől Grissig, Fényes Alice lakást keres, felavatták a gödi Latyi-lakot, Kovách Aladár a filmkritikáról, Annabál a Balatonon — az új szám érdekességei. Ezenkívül számos vidám és aktuális írás, regény, novella, az 1000 pengős Strand-mihova-verseny második fordulója, és Jávör Pál egyfelvonásos szindarabja egészítik ki az új számot, melynek melléklete a Kis Magazin.

— Milyen kort ér el a mai ember? A Németországban folytatott kutatások alapján megállapították, hogy az utolsó 50 évben az ember ugynevezett „életkor elérése” Európában feltűnően emelkedett. Hála az orvosi tudomány előrehaladottságának, manapság nem tartozik a ritkaságok közé, hogy 60—65 éves emberek teljesítőképességük magaslatán állanak. De ezekből nem következtethető az, hogy az emberek az évek folyamán bibliai kort érjenek el. Németországban az átlagéletkor férfiaknál 56 és nőknél ötvenkilenc év. Ez az életkor magas színvonal jele, mert Indiában például az emberek átlag csak 26 évet érnek el. Ennek a rövid életkornak a nagy csecsemőhalandóság az oka. Ha az emberiség életkorát teljes egészében vesszük, úgy elővigyázattal kell fogadni a jelentéseket, amelyek 130, vagy 150 éves emberekről számolnak be, mert megállapították, hogy 2.5 millió ember között csak egy éri el a 106 évet.

Befejeződött a cséplőgép-kezelői tanfolyam.

A napokban fejeződött be Szilágyosmlyón a háromhetes cséplőgép-kezelői tanfolyam. A tanfolyamon harmincan vettek részt, akik részben városunkból nagyobb számban azonban a vidékről jöttek be, hogy elvégezzék a bércsépülésre jogosító tanfolyamot. Mind a harmincan sikeresen vizsgáztak és egy kiskorú kivételével valamennyien meg is kapták a cséplőgép-kezelői bizonyítványt.

A tanfolyam általános helyi vezetője az ipartügyi miniszter megbízásából Szentpétery Gyula áll. el. iskolai igazgató volt. A tanfolyamon Bayer Ferenc miniszteri tanácsos, mint előadó működött közre, a gyakorlati oktatást pedig Kállay Ferenc végezte. A vizsgán az ipartügyi miniszterium kiküldötteiként megjelentek: Falesz Emil királyi mérnök és Botos János, a helybeli Téli Gazdasági Iskola tanára.

Összel újra megrendezik ezt a tanfolyamot városunkban. Az érdeklődés máris nagy, eddig harminchatan jelentkeztek az őszi tanfolyamra, amelynek szintén Szentpétery Gyula igazgató lesz a vezetője. Az ipartügyi miniszter nemcsak a cséplőgép-kezelői tanfolyam vezetésével bízta meg Szentpétery igazgatót, hanem a tél folyamán tartandó több ipari esti tanfolyam vezetésével is.

— Az ejtőernyő feltalálóját három baráti nemzet vallja magáénak. A közelmúltban jelent meg Palóczy Edgár tanárnak, a jeles történetírónak tollából magyar és német nyelven egy értekezés, amely egykori képanyaggal is bizonyítja, hogy az ejtőernyő feltalálója Verancsics Faustus csanádi püspök volt, aki ifjkorában mint vitéz várparancsnok Sümegyen és Veszprémben szolgált a török elleni harcokban. Verancsics magyar nevelésben részesült, magyarországi főpap volt és a magyar hadseregben vitézkedett, származása azonban sebenicói volt, sőt e város római alapítóitól: a siceni-ektől származtatta magát. Híres művét a Novae Machinae, amelyben 64. találmányát írásban és képen mutatta be, Velencében 1616-ban jelentette meg és élete alkonyán Rómában, az örök városban írta. Verancsics így életművével már a XVII. században valósággal megtestesítője volt az olasz-magyar-horvát barátságoknak.

— „Megáldották-e a szovjetország hadizászlókat a moszkvai székesegyházban?” címmel említettük már, hogy az olasz sajtó kritika alá veszi az angolhírverésnek azt az állítását, amely szerint a moszkvai ortodox székesegyházban istentiszteleten megáldották a szovjetország hadizászlókat. Az olasz lapok most — német forrás alapján — érdekes és a szovjetország propaganda mesterkedésére jellemző megvilágítást adják az ügynek. Kiderült ugyanis, hogy a nagyban kikürtölt szovjetország vallásos és hazafias ténykedés nem más, mint — filmreprez. Egy történelmi tárgyú mozidarabban, amelynek a cselekménye közvetlen az első világháború előttről indult el, fordul elő ez a jelenet, amelyet a Kreml urai a politikájuknak megfelelően hasznosítottak a maguk számára: lepergették az érdekelt angolszász diplomaták előtt. A világ tájékozottabb és kevésbé naiv közvéleményét azonban — írják az olasz lapok — nem lehet ilyen vaskos fufanggal megtéveszteni.

— Az aratás Olaszországban megkezdődött és zavartalanul folyik. Ezzel kapcsolatosan a lapok megállapítják az olasz termelési politika sikerét. Ez a nemzeti önállósítást kívánó biztosítani elsősorban a termőterület növelésével, másodsorban pedig az átlagos termelési mennyiség fokozásával. A „bataglia del grano” (gabonacsata) eredménye volt, hogy 1935-ben a búzatermést az azelőtti 49 millió mázsáról 73 millió mázsára, 1938-ban pedig már 80 millió mázsára fokozták. Tekintve, hogy az olasz belföldi fogyasztás mintegy 73 millió q, a vetőmagszükséglet pedig ennek mintegy tizedrésze, úgy hogy a belföldi szükségletet a fogyasztás kisebb korlátozásával fedezni lehet. A búzán kívül fokozták a kukorica, a krumpli és a rizstermést is. A talajjavítási (bonifikációs) munka folytán csaknem félmillió hektár területet nyertek.

napközben, éppen a legnagyobb forróság óráiban, nem vehet a dolgozó ember. Aki mégis meg akarja tartani munkakedvét, az kitűnően

pótolhatja

a hidegvizes leöntést néhány csepp valódi

DIANA SÓSBORSZESSZEL

ha lemossa izzadó homlokát, bedörzsöli forró bőrét, hónalját és karjait. Ez úgy lehüti és felüdit, mintha hideg fürdőt venne.

Frissit, hűsit, erősít.

Mindenütt kapható.

Jelenlegi árak:

próba	eredeti	közép	nagy
p a l a c k			
70 f.	1.20 P.	3.50 P.	6.40 P.

Három hold szőlő

(erdő és gyümölcsös)

olcsón eladó!

Érdeklődni lehet:
Felsővár utca 2. sz.

Bútorozott szoba,

esetleg teljes ellátással,
magános nőnek

k i a d ó!

Kálvin u. 6.

Eladó

Egyholdas szőlő
gyümölcsös és konyhakerttel, rajta egy-szoba konyhás lakás.

Cím: Pete Ferencz utca 21.

Boros bögőjének balesete Bertával: Biskóban.

Kalocsa ősi városától délre, az öreg Duna mellett, kies fekvésű falu terül el, ahol sok évszázados fa teríti rá védő karjait a kedves tájra, mintegy elakarván rejteni a világ szeme elől Dunaszentbenedeket és határát.

Jól is van ez így, legalább nyugodtan lehet a dunaparti csárdában, a Biskóban elposharazni, ahol Mihály bácsi méri a legjobb hajósi és paksi vidámitót.

Itt kezdődik a kalocsai káptalan gyönyörű erdeje, amelynek szélső fája a Duna tükreben nézegetik magukat.

Nemcsak kiránduló hely, hanem a benne keresztül haladó védőgát a legkedvesebb sétátér is.

A szomszédos községek iskolái természetesen itt tartják meg a felejthetetlen madarak és fák napjait.

Igaz, hogy leginkább ez csak fák napja szokott lenni, mert a madarakat messze elhessegetik az iskola jómadarai. Így az ő hangos csicsérgésük helyett gyermekkacajt ver vissza az erdők élő fatömege.

Mikor aztán alkonyatra hajtja fejét az egész napi vágatásban elfáradt Nap, hazafelé indul a kiránduló sereg, de a régi szokáshoz híven az öregek visszamaradnak, mert még a tantestület ideje most következik.

A halpaprikást Eszti néni rövidesen elkészíti és a turóscsuszát, mert úgy a megyében senki sem tudja a dolgokat elkészíteni. Igaz, hogy a turósrétest Máté Tóth méltóságos ur még jobban méltányolja. Meg is nyalta már sokszor a száját.

Nagy kár, amint a most leírt eset után kijelentette, hogy nem vett részt a nevezetes bögőtörésen.

A vacsora után, mint minden alkalommal, úgy most is magas volt a hangulat, de nem csoda, mert igen magas zene adta a kíséretet. A primást ugyanis, szegény Jenőt, aki már azóta letette a vonót, bizonyos légköri nyomás után a fiatalabb mulatók feltölték az egyik fa görbé ágára, ahonnan már nyugodtan huzhatta reggelig. Ez a primás egyébként még másról is nevezetes. Maxi bácsi ugyanis, mert egyik lába rövid az istenadtának, nem egyformán lépett, egy rövidet és egy hosszút, elnevezte Jambusnak.

Igy találkozott a klasszikus versláb a mi cigányunkkal.

A segédprimást pedig, aki ilyenkor a földön maradt, a falu legényei szerették. Sohse veszték rajta össze, mert mind a két szemére kancsal volt szegény és így sohse tudta senki, hogy kinek huzza. Akire nézett, annak soha sem, azt mindenki tudta.

A nagybögős pedig mind ezideig nem rendelkezett semmiféle nevezetességgel. Csak az est után vette szárnyára nevét a szél. De nevezetes is lett nagyon.

Hűségesen nyomkodta vonóját a szárítókötélből alakított, akarom mondani gyantával bekent, vastag húrokon.

Sok vihart átél bögőjének nem volt semmi baja, csak erősen ragasztott és kötözött már.

Most egy véletlen eldülés következtében le is köszönt a feje — nyakának egy részével — törzséhez való további tartozandóságáról.

Itt kezdődött a mi Boros bögősünk tragédiája.

A Fáraók nemzetségének ez a késői fűstös leszármazottja nagyot gondolt és merészet.

Azon gondolkozott, hogy kire kellene kenni a balesetet. Ki lehet nálánál borosabb, de mindenesetre pénzesebb?

A véletlen megoldotta rövidesen nehéz gondolatát.

A 120 kilós Beretka bácsi, aki a tantestület legsúlyosabb tagja volt, kimentette nehéz helyzetéből a bégést.

Egyenesen feléje ment a sötétben pihenő, végtagjaiban meghasonlott bögőnek.

Belelépett, kétségtelen.

Örömeiben azonban nem mert mindjárt a tetteshez menni a cigány, hiszen nem is volt neki ismerős a sötétben talán ez az oszlopos tanító kartárs, hanem a legnagyobb mókamesterhez, Zsiffkóhoz ment, aki éppen csak mintha erre várt volna, kijelentette komolyan a cigánynak, hogy csak nagy tisztelettel beszéljen az általa kövér urnak nevezetéről, mert ez nem va-

lami kis ember. Kalocsán valamilyen nagy ur. Zsiffkónak, aki még talán nem is gondolta, hogy ebből járás szerte ismert móka lesz, segítségére jött maga az öreg Beretka. Hozzá lépett a cigány, kérte a bögő árát, amire ő azt mondta, hogy jöjjön a hivatalába másnap, Kalocsára. Azt gondolta, hogy nem komoly a bögő esete, de csak nem is keresi másnap? Annyival is inkább, mert ő nem is kalocsai. Ott tehát keresheti.

Örömeiben azonban összekötözte többé-kevésbé újra a bögőt a cigány és nagyvigan gyilkolta tovább a szegény fatákolmányt, gondolva, hogy utolsó estéje úgy is ez neki, mert új bégét fog kapni.

Mi azonban nem tulajdonítottunk neki tovább különösebbet, nyugodtan hazamentünk.

Másnap bocsájtom haza a gyermekeket 4 óra után s jön az én Borosom, egyenesen az iskola felé.

Gondoltam, valami baj lehet. Nem is csalódtam, mert azonnal rátért a tárgyra.

Kántor ur kérem, egész Kalocsát összejártam ma a fiammal, de nem találtuk meg sehol Bertha nagyságos urat.

Kit? Aha, értem. Beretkából Bertha lett. No, ez jó eset lesz!

Csodálom nagyon, mondom én, mert Bertha urat, Kalocsán mindenki ismeri. Találtunk is mi kérem egy Bertha nevű urat, azs nem azs, mert azon nincs olyan sok kivérség, azs egy nagyon vékony ember, csókolom a kezsit-lábát.

A továbbiakban elmondta, hogy először a főszolgabírói hivatalba mentek s nem akartak addig távozni onnan, amíg az álmélkodó főbíró meg nem mutogatta neki hivatalnokait. Olyan kövéret azonban nem találtak, mint Beretka.

Elmentek az adóhivatalba, járásbírószágra, telekkönyvbe, törvényszékre, de a nekik megfelelő alakú ember nem volt sehol.

Egyszer csak az utcán megláttak egy terjedelmesebb urat. Ezs azs, kiáltják messziről. Bertha ur, nagyságos ur...

Sajnos, nem az. Azonban utba tudta őket igazítani. Megmondta a cigányoknak, hogy az egyházmegyei Takarékbán tisztviselő ez a Bertha ur, akit keresnek a szerencsétlenek valóban oda vették az irányt. Bertha urat keresve, be-bekukcskáltak az üvegajtón. Egyszer csak felrat gyog a füstösök arca, mert egy kövérebb ura is láttak bent. Na végre meg van. Volt öröml! Egy kis nekibátorodást vettek és bekopogtattak. Szabad! Kérem szépen, Bertha nagyságos urat keressük. Erre egy meglehetősen karcsu fiatal ember áll fel. Én vagyok, mit akarnak?

A cigányok alig tudták megmondani jöveletük célját, mert jól esett már ez nekik, hogy ez az ur legalább, noha nem a legkövérebb, de legalább nem tagadja le Bertha mivoltát.

A legérdekesebb még csak most következett tulajdonképpen. A cigányok ugyanis diszkrétek akartak maradni a bögőtörést illetőleg és itt a sok ember szeme láttára és füle hallatára finomak akartak maradni.

Nagyságos ur, csókolom a kezsit, lábát, abba a bizonyos ügyben jöttünk.

Álmélkodva kérde a tisztviselő, hogy milyen ügyben? Ő nem tud semmiről.

Arról a biskói úgyról van szó, kérem, dadog a cigány. A bégéről.

Ekkor jut eszébe a tisztviselőnek, hogy valóban akart egyik társuk a biskóba menni. Szól is neki. Te Jóska, tudsz te valamit a biskói kirándulásról?

Hogyne. Vasárnapra terveztük, ugrik oda nagy örömmel.

A cigányok meglátván az igen kövér embert, gondolták, hogy ő lesz talán a tettes. Mégis meg lesz a bögő. Nagyságos ur, mi zenészek vagyunk.

Na, cigány, jól van, válaszol a multság sikerére előre gondolva a tisztviselő, olyan hangulatot teremtünk, hogy még a nagy bögője is beleugrunk.

A másik tisztviselőnek, Berthának most nyílt csak meg a szeme. Hej, hej, te Jóska, valld be őszintén, te már voltál kint a Biskóban?

Hát hogy ne lettem volna? Ki nem volt már Biskóban?

De hát tudsz is valamit a bögőről? Miféle bögőről?

Én? Szó sincs róla.

No, ne tagadd, tőled ez kitelik.

A cigányokat érdemes lett volna most nézni, hogy fészkelődtek?

A gyermekcigány mindjárt rá akart erővel ismerni a bögőtörőre. Écsapám, ezs, ezs, csak le akarja tagadni, rángatta hátul az apja kabátját. Meg is szólal az apja. Nagyságos ur, ne tessék itt feltűnést kelteni, mi nem akarunk semmit, csak a bégé árát.

Erre már többen fel is figyeltek a bankban, hogy mi van itt?

Jön a vezérigazgató és az ügyész is.

A mi cigányaink fel is akarják ezt az időt használni.

Nacsságos urak, csak sázs Pengő az egézs. Nézzék, ne okoskodjanak itt, menjenek amíg jól van dolguk.

A cigányok azonban nem hiába, hogy már többször voltak ezen a uton, amelyiken a bögő árát bevasalták, nem ijedtek meg, hanem azt mondták, hogyha kedvük volt mulatni és bögőt törni, legyen most pénzük azt megfizetni az uraknak. És hogy könnyebben lehessen az ügyet elintézni, már csak nyolcvan, majd hetven, hatvan, a végén pedig ötven Pengőt kértek.

De hát tulajdonképpen ki is küldte magukat ide?

Itt a cigány is meglepődött, de mivel valamit mondani kellett, azt felelték, hogy a géderi kántor, aki együtt mulatott az urakkal.

A vége az lett, hogy most a cigányoknak huzták el a nótájukat a bankban, mert kidobták őket.

A legnagyobb fordulatot aztán már — bár a cigányok nélkül — Zsiffkó, a heccelődések legnagyobb mestere tette ebben az ügyben.

Már két nap óta ezen az eseten mulatott egész Kalocsa, amikor Bertha elmondta az esetet neki, hogy ő érti a tréfát, de miért éppen a bankba küldték őket?

Itt kezdődött a fordulat megint. Zsiffkó levelet írt Bertha nevében a géderi kántornak, akinek bizonyos kapcsolatai voltak pénz dolgában a bankkal, hogy az ő jóságukat így hálálja meg? Cigányokat küld a nyakukra?

No, majd légközelebb gondja lesz a váltónál.

Az éppen 5 nap mulva bekövetkezendő lejárat miatt kétségbe esett embernek azonban hiába mondta a szelidlelkű Horváth espetes ur, hogy kántor ur, ez nem lehet igaz, magát rászédik. Ő csak be akart menni Kalocsára.

Hogy ő majd így, meg úgy, megmutatja annak a Berthának.

A szembesítés szenzációs lehetett volna, de csak azért nem került rá sor, mert előzőleg a folyósón Máté Tóth ügyész ur azzal fogadta, hogy miért nem hívták meg őt is oda, ahol bögőt lehetett volna törni?

Ő biztosan megfizette volna!

Fügedi Péter.

Különbejárati
butorozott szoba
azonnal kiadó.
Magura utca 5. sz.

2-1

UJ keresztény magyar
fűszerüzlet nyílt
augusztus 1-én
Nagy Imre tér 7. szám alatt,
(Veréczy-féle mézárszék helyén.)

|||

Szives pártfogást kér:
Szakács Józsefné.

6-2

Hirdessen a „Szilágyosomlyó“-ban!